بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/72
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަބްދުއްޝުކޫރު އަބްދުއްރަޝީދު / ދުންފަތި، ސ.ހުޅުދޫ
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް: މާލެ އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަދަނީ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްހީނާ
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 28 ޛުލްޤަޢިދާ 1442 / 08 ޖުލައި 2021

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ފައިސަލާ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 17 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1439

04 މާރިޗު 2018

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 25/H5C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: މާލެ އަތޮޅު ހުރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: މަދަނީ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 08 ޖޫން 2017
- ނިމުނު ތާރީޚު: 22 އޮގަސްޓު 2017

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ތަޢާރަފު:

1. މިއީ، ކާފު އަތޮޅު ހުރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 25/H5C/2017 ޤަޟިއްޔާ [illegible] ނިންމާފައިވަނީ، ސަރުކާރު ނުވަތަ ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] ބިން ކ.ހުރާ / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

2. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ ކާފު އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ އެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް:

3. ކ. ހުރާ [illegible] [illegible] [illegible] 4748.1 އަކަފޫޓުގެ ބިން (އެބިމުގައިވާ އިމާރާތްތަކާއެކު) ތަރައްޤީކޮށް ހިންގުމަށް ކުއްޔަށްދޫކުރުމަށް ކާފު އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލުން 24 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި އިޢުލާނުކޮށްފައިވެއެވެ.[1]

4. އިސްތިއުނާފުކުރި [illegible] [illegible] މި އިޢުލާނަށް [illegible] ބީލަން ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ.[2]

5. ބީލަމުގެ އިޢުލާނުގެ ދަށުން ހުށަހެޅި ބިޑުތަކަށް މާކްސް ދިނުމަށްފަހު 21 ޑިސެމްބަރު 2017 ގައި ހުރާ ކައުންސިލްގެ ބިޑް ކޮމިޓީގެ [illegible] [illegible] ކައުންސިލްގެ ބިޑް ކޮމިޓީގެ [illegible] [illegible].[3]

---

[1] (IUL)334/334/2016/67 އިޢުލާން

[2] ކާފު އަތޮޅު ހުރާ [illegible] [illegible] 2-ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible].

[3] ކާފު އަތޮޅު ހުރާ [illegible] [illegible] 1-ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6. އެ ބައްދަލުވުމުގައި އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނު ހުށަހެޅި ޝަކުވާ ބަލައި ކަމަށް ފާސްކުރެވުނެވެ. އެގޮތުން، ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ބިލް ރީއިމްބަރސްމަންޓްގެ އެއްގޮތަށް ބައިގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި، ބުނި ބޮޑެތި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަށާއި 15% އެން ފުރަ އިތުރު ނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަމަށް ބައްދަލުކުރެވިފައިވާތީ، އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނު ހުށަހެޅި ބިލުގައި އެ ބިލްއަސާސްކޮށްގެން އިތުރުން ކުރި ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވި 08 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކުރެ މި ބިލުކުރާ ކަމަށެވެ.[4]

އަދި، އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނު ފައިސާގައި މި ހުށަހެޅި ޚަރަދުން މި ކޮމިޓީއިން ނިންމާފައެވެ.

7. މި ކޮމިޓީން އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ މި ބިލުކަމަށް ނިންމާފައިވާކަން، 27 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައި، ލިޔުމުން[5] އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނަށް އެންގިއެވެ.

8. އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ ޝަކުވާއާ ހުށަހެޅި ބިލަކީ އެންމެ ބޮޑުން އަދި ހުށަހަޅާފައިވާ މި ކަމުގައިވާ ވަކި އެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނު ހުށަހެޅި މި ބިލުކުރިކަމަށް އެނގި ކަނޑައެޅިފައިވާ ސިޓީ އާއި ބެހޭ ކުރިމަތިލީ ޚަރަދުކުރުމުގެ ބެލެނިވެރިން ކުޅި ކަމުގެ ހުށަހެޅި ޚަރަދުން އެ މި ދިނުމަށް ނިންމި ނިންމުމާ ބިލްނިންމުމަކަށް ކަނޑައެޅުމަށް ދެއްވާ، އެ މި ހަވާލާދީފައިވާ ޚަރަދުގެ އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނު ކުރިމަތީ ކަނޑައެޅުމަށް ދިނުމަށް އަދި މާލީ ޢަމަލު ހުރި ކައުންސިލްގެ މައްސަލަ އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙްމާނު ދައުވާކުރައްވައިފައެވެ. އެއީ އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ މާލީ ޢަމަލު ހުރި މުޙާސަބާގެ ނަންބަރު: 25/H5C/2017 ގެ މައްސަލައެވެ.

---

[4] 21 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައި ބާއްވާފައިވާ މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގެ ޔައުމިއްޔާ

[5] މާލީ ޢަމަލު ހުރި ކައުންސިލްގެ ޚަރަދުން ފޮނުވާފައިވާ ނަންބަރު 334/INDIV/2017/13 (27 ނޮވެމްބަރު 2017) ސިޓީ

މާލެ އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލުން ކޯޓުގައި [illegible] ދައުވާ [illegible] [illegible]

9. މާލެ އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާ ފޯމުގައި މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައި ހުރީ އަންނަނިވި ކަންތައްތަކެވެ.

9.1. [illegible] ކުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް[6]؛

9.2. މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި [illegible] އިތުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15% ([illegible] [illegible]) [illegible] އިތުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކައުންސިލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް[7]؛

9.3. އެހެންކަމުން މި ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މި ޤާނޫނަކީ unreasonable ނުވަތަ irrational ނިންމުމެއް ކަމަށް[8]؛

9.4. މާލެ އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][9] ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް[10]؛

---

[6] ދައުވާ ފޯމުގެ [illegible] [illegible]

[7] ދައުވާ ފޯމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[8] ދައުވާ ފޯމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2000

[10] ދައުވާ ފޯމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

9.5. ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޗާޖްޝީޓުގައި ދައުވާކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ހުރި ފޮނުވި އަދި ހުރި ކަށްސިލްވެ ކޭސް ނިންމުމުގެ ދިފާޢުކުރުމުން ދައުލަތުގެ ވަކާލާތުކުރާ ފަރާތުގެ ވަކާލަތުކުރެއްވި، އެއްގުޅިގެން ގެންދިއުމަށް ޚިޔާނާތް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ދިފާޢުކުރާ ދައުލަތުން ބާޒާ ހައިސިއްޔާ ދިނުމުގެ ބާރު އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ސިޔާސަތު ޚިޔާލު އަދިކަލުޖެހޭ، އޭރުވެސް ޖިނާއީ ޚިޔާލު ހުށަހެޅުން އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން އަދި ހުށަހަޅައިދޭ އެކަނި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ޗެކު އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއާ ކަނޑައެޅިގެން ޖަޒާއެއް ނިންމުމެއްކަމަށް؛[11]

10. ދައުވާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި ފާހަގަކުރެވުނު އަންނަނިވި ކަންތައްތަކެވެ.

10.1. ސިޓީ ޕޭޖުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ވަކި ދައުލަތުގެ ހުކުމް ބައިވެރިވުމާމެދު ބަލާން ސިޓީ ހުށަހެޅުން ޗެކުގެ ނަމަކުރަނީ ނުވަތަ، އެކަމަކު ހުކުމް ހުށަހެޅި ހައިސިއްޔަތުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ ވަކި ސާބިތުކުރުމުގައި އެކުއެކުގައި ހިމެނިގެންވާކަމަށް[12] އަދި ސިޓީ ޕޭޖުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެގޮތަށް ސާބިތުކުރާ ހިތަށް ސިޓީގެ ބާބުކުރުމަކީ ދައުލަތުން ޗެކުވެކަމަށް؛[13]

10.2. އެ މާއްދާގެ މަގުސަދަކީ މަސްލަ ނުވަތަ އަނެއްކާ ބާރު ހިމެނޭ ޕޭޖުން ސިޓީ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ސިޓީ ހުށަހެޅިނަމަވެސް ބިން ކުރެވިގެން ފެންނަކަމަށް ފެށުމަކީ އަނެއްކާ ފެނިގެން ބައެއްގެ މުއްދަތު ނިޔާ ހަމައަށް ދައުލަތުން ގެއްލުން ނުވާނެކަމަށް ހަ ހުށަހެޅުމާއި ވަކި އެސޯސިއޭޓެ ދަށުން ސިޓީ ހުށަހަޅާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ސިޓީގެ ހަ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ހުށަހެޅުން ކަމަށް؛[14]

---

[11] 08 އޮގަސްޓު 2017 ގައި ދައުވާ ކުރި ޝަރީޢަތުގެ ހުށަހަޅާ ޗާޓު

[12] 18 ޖުލައި 2017 ދުވަހު ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޗާޖްޝީޓުގެ 7.12.3 ނަންބަރު

[13] 18 ޖުލައި 2017 ދުވަހު ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޗާޖްޝީޓުގެ ޕޭޖު 7.13.1 ނަންބަރު

[14] 18 ޖުލައި 2017 ދުވަހު ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޗާޖްޝީޓުގެ 7.12.1 ނަންބަރު

10.3. އަބްދުއްޝުކޫރު އަބްދުއްރަޝީދު ބިޑް ހުށަހެޅިއިރު ގެރެންޓީ ކޮޕީ ހުށަހަޅާފައިވަނީ މި މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމަށް؛[15]

10.4. ދެވަނަ އަށް ބިޑް ހުށަހެޅިފައިވާ ފަރާތާ ކަން ހަވާލުކުރެވިފައިވަނީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ލަފައާއެކުގައިކަމަށް؛[16]

10.5. ބިޑް ޑޮކިއުމަންޓްގައި ހިމެނޭ ކަމަކާ ގުޅިގެން، އެ ޑޮކިއުމަންޓްގެ 6 ވަނަ މާއްދާ އަދި 7 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށް ޝަކުވާއެއް އަބްދުއްޝުކޫރު އަބްދުއްރަޝީދު ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް؛[17]

10.6. ބިޑް މިހާރު ތިންވަނަ ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަމަށް، އޭގެ ކުރިން މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު އަބްދުއްޝުކޫރު އަބްދުއްރަޝީދަށް [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ހުށަހަޅައިނުދޭކަމަށް؛

11. މާލެ އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު: 25/H5C/2017 ފޯމުގައި ނިންމާފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> " ދެވަނަ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކ.ހުރާ ހުރަވީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 474S-1 ނަމްބަރުގެ ބިން [illegible] މާލެ އަތޮޅު ހުރާ ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު (IUL)334/334/2016/67 އިޢުލާނާ އެއްގޮތަށް ބިޑް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، އަބްދުއްޝުކޫރު އަބްދުއްރަޝީދު ހުށަހަޅާ ބިޑް ޑޮކިއުމަންޓް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބިޑް ޑޮކިއުމަންޓްގެ [illegible] 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި ގެރެންޓީގެ ކޮޕީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބިޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 334/INDIV/2017/13 ސިޓީއާއި، ކ.ހުރާ ހުރަވީ [illegible] [illegible] [illegible] 474S-1 ނަމްބަރުގެ ބިން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[15] 18 ޖުލައި 2017 ދުވަހު ބައްދަލުވުމުން ހުށަހަޅާ ޖަދުވަލުގެ 7.12.4

[16] 18 ޖުލައި 2017 ދުވަހު ބައްދަލުވުމުން ހުށަހަޅާ ޖަދުވަލުގެ 7.12.4

[17] 18 ޖުލައި 2017 ދުވަހު ބައްދަލުވުމުން ހުށަހަޅާ ޖަދުވަލުގެ 7.13.4 ނަންބަރު

ނިސްބަތްވާކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، ސ.ހުޅުދޫ ފޭދޫގެ ބަނދަރުން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ނިންމުމަށް އިމާރާތްކުރި 474S-1 އަކަށްޓަކާ ބިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ އޭރު ހުށަހެޅުއްވުމަށް ޕްރޮކިއުމަންޓްކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ނިންމުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ފޮނުވި އެޑްވާންސް ޕޭމަންޓް ކަނޑައަޅުއްވައި ދައުލަތުގެ ހުށަހެޅުއްވި މުއައްސަސާތަކުގެ، އެޑްވާންސް ޕޭމަންޓް ހުށަހަޅާފައިވާ ދެއްވާ ބަލައިގަތުމަށް (ދައުލަތުން) ދައުލަތަށް އިންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްފައިވާ މުއައްސަސާގެ މަޝްރޫޢު ޝަރީޢަތުގައި ނަގާފައި ވާލު ބުނާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުގެ އިޢުލާނު ނަންބަރު (IUL)334/334/2016/67 އިޢުލާނަށް ގުޅޭ ހުށަހެޅުމަށް ދެވަނައަށް ދައުލަތުގެ އިޖުރާއާތުގައި މުއަސަސާ ދައުލަތުގެ އެޖެންޑާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތް ފޮނުވުން އެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެސްޓިމޭޓުގެ ތަފާސްހިސާބު މުއައްސަސާ އެކަން ފޮނުވުނު އިޖުރާއާތު އެޑްވާންސް ޕޭމަންޓް ހުށަހަޅާ ގޮތުގެ ހުށަހެޅުން އިތުރަށް އިތުރު ކުންފުނީގެ މުއާމަލާތް ބަޔާންކުރުމުން ގޮތުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި ޕްރޮޖެކްޓްގެ ކުރި ނިމުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއާމަލާތުގެ ވަގުތާއި ބެހޭ ޖުމްލަ އަގުން އަދާކުރާނެ، ގޮތުގެ 01 ވަނަ މާއްދާގެ 03 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި ކުރި އިތުރު ކުރިއަށް ވަކިކުރާނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ކުރިޔަށް 15% (ފަނަރަ އިންސައްތަ) އެޑްވާންސް އިތުރު ނަގާއެއްގޮތަށް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ކުރި މިންވަރުގެ ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެއީ ސަރުކާރު ބެލުމުގެ ބަޔާނުގެ ބިނާކޮށްފައިވާ ސަރުކާރު ބަލަހައްޓަމުންދާކަމާއި، މިގޮތަށް ބެލޭ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނީ ބެލޭ ހުށަހަޅާ އެކަން ފޮނުވާލެއްވި އަގުބޮޑުކަމާއި ޝަރުޠުތަކުގެ ބެލޭ ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، އެޑްވާންސް ޕޭމަންޓް ބެލޭ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ކުރިޔަށް މަސައްކަތު ބެލޭ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޝަރުޠު މިގޮތަށް ކުރި ބަޔާނު ބެލޭ ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަރުޠު މިގޮތަށް ހުށަހަޅާ ބަލައިގަތުމުގެ މުއައްސަސާ ބެލޭ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ނިންމުމުގައި އަދާކުރުމުގެ މުއާމަލާތު ވިޔަފާރިއަށްވާފައިވާކަމާއި ބެލޭ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ކަނޑައަޅުއްވާ ޝަރުޠު އެކަމަށް ބެލޭ ހުށަހަޅާފައިވާ ވަނަވަރު ބެލޭ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ދައުލަތުގެ ބަދަލުގަޔާ ޝަރުޠުތަކުގެ މަސައްކަތްކުރާ ގޮތުގެ 01 ވަނަ މާއްދާގެ 03 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި ދައުލަތުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޝަރުޠު ދައުލަތު ކުރިއަށްދިޔުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބެލޭގައި ފުރިހަމަކުރުމާ އަދާކުރާއިރު ގޮތުގެ މުއްދަތު ނުވާ ބަދަލުލިބިދޭ ދައުލަތުގެ އިތުރު ބެލޭއަރާފައިވާ ސަރުކާރު ހުށަހެޅި US ޑޮލަރުން ދެއްކުމުގެ އިޢުލާނުވާކަން ނިންމާފައިވާކަން ގޮތު އެއްބަސް ކުރި ކޮންޓްރެކްޓުގެ ނަންބަރު 334/INDIV/2017/13 (27 ފެބްރުއަރީ 2017) ސިޓީން ދައުލަތު ކުރިޔަށްދާނެ އަދަދުގައިވާކަމާއި، ބެލޭ ކުރިޔަށް ދެވަނަ ވަގުތު ކަނޑައަޅާފައިވާ ސާބިތު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ނިޔަލަށް ރުފިޔާ -/1,300,000 (އެކެއް މިލިއަން ތިން ލައްކަ) ދެއްކުމަށް ހަމަޖެހިފައި އެދުން އިތުރުކުރުމުގައިވާކަމަށް ޝަރީޢަތުގައި ބުނެފައިވާކަމާއި އެކަން ވަކިކަން އިންކާރުކުރައްވާފައިވާކަމާއި، ދައުލަތަށް އެޑްވާންސް ޕޭމަންޓް ނަގައިދިނުމުން ހުރި ކޮންޓްރެކްޓުގެ ނަންބަރު 334/INDIV/2017/13 ސިޓީއާއި، ސ.ހުޅުދޫ ފޭދޫ ބަނދަރުން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ނިންމުމަށް އިމާރާތްކުރި 474S-1 އަކަށްޓަކާ ބިން، ކޮންޓްރެކްޓުގެ ދެ ކޮޕީއާ ދައުލަތުގެ ހުށަހަޅާ

ވަޒީފާއަކަށް ދިނުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ބާޠިލު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، ހުކުމްކުރައްވާ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒީފާގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން [illegible] ނަންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 ޖޫން 2017 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 334/INDIV/2017/13 [illegible] (IUL)334/334/2016/67 އިޢުލާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރ [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"

12. ބުނެވިދިޔަ ނިންމުން ފާސިދުވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

12.1. އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބައިގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ކަމުގައިވާތީ؛

12.2. [illegible] ވަޒީފާގެ [illegible] [illegible] [illegible]؛

12.3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރުގެ ވަޒީފާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

13. ކާފު އަތޮޅު ހުރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 25/H5C/2017 ގެ މައްސަލައިގައި ހުކުމްކުރުމާއި ގުޅިގެން [illegible] / [illegible]، އަބްދުއްޝަކޫރު އަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރަމުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެންމެ ނުކުތާއެކެވެ. މިގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން ހުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ [illegible] ހުއްޓުވުމާއި މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު[18] ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، [illegible] ޤާނޫނު[19] ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އަށް ރިޢާޔަތް ކުރެއްވުމެއްނެތި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

13.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުކުމަކީ ކުރި އިއުލާން ގުޅިގެންވެސް އަބްދުއްޝަކޫރު އަބްދުއްރަޙީމު [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

13.2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރަށް [illegible] ޤާނޫނު[20] ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible]

13.3. އަބްދުއްޝަކޫރު އަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން [illegible] ކާފު އަތޮޅު ހުރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 25/H5C/2017 ގެ މައްސަލައިގައި ހުކުމް ޖާރީކުރެއްވިއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] 3

---

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2000

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2000

ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުން، [illegible]

[illegible]

[illegible]

14. އިސްތިއުނާފު [illegible]

14.1. [illegible] 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) [illegible] ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާ 18 ވަނަ މާއްދާ [illegible] 25/H5C/2017 [illegible]

14.2. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] އަށްވަނަ ބައިގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) [illegible] 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) [illegible] 6 ވަނަ [illegible] 7 ވަނަ [illegible] ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

ބިޑާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތައް

.15 މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ އެއްޗެއް ގަތުމަށް ނުވަތަ ކުއްޔަށް ހިފުމަށް ނުވަތަ މިނޫންވެސް ހަރަކާތެއް ކުރުމަށް އަގު ހުށަހެޅުމުގެ ކަންތައްތަކަށް[21] ކިޔައި އުޅެނީ ބިޑްކިޔުން ނުވަތަ ޓެންޑަރކުރުމެވެ. ބިޑަށް ހުޅުވާލުމަކީ (Invitation to tender) ބިޑުގައި އަގު ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލުމެވެ.

.16 ދިވެހިރާއްޖޭގައި، ދައުލަތުގެ މާލީ ނިޒާމުގެ އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ބަޔާންކުރާ އެންމެ އަސާސީ ޤާނޫނަކީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނާއި ގަވާއިދެވެ. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ޚަރަދުކުރާ ގަވާއިދާއި، ގަތުމާއި، ހޯދުމާއި، މަސައްކަތްތަކުގައި ހަރަކާތް ކުރޭ ޕްރޮކިއުމަންޓު ގޮތުގައި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް މަސްލަހަތަށް ބަލައި ވާދަވެރިކަން ހުޅުވާލުމާއި އަމާނާތްތެރިކަމާއި ހާމަކަމާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ކަށަވަރުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

.17 ޕްރޮކިއުމަންޓް އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމުން އެ ގަވާއިދުގެ 10.2 (ށ) ގައި ބިޑުގެ ކަންތައްތައް ވާދަވެރި ގޮތެއްގައި ގެންދިއުމަށްޓަކައި އެކަމަށް ޚާއްޞަ ފަރާތްތަކަށް ހަމަހަމަ ފުރުޞަތުދޭންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި (ށ) ގައި ބިޑުގެ ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދަންވާނީ އެއް އުސޫލަކުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[21] "ޤާނޫނީ ޤާމޫސް" ހުސްނުއްސުޢޫދު

18. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދު 10.36 ގައި ޕްރޮކިއުރުމުގައި، ގަންނަން ބޭނުންވާ ތަކެތި، ނުވަތަ ކުރަން ބޭނުންވާ މަސައްކަތް ނުވަތަ ހޯދަން ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ފުރިހަމަ ތަފުސީލް ހިމެނޭގޮތަށް ލިޔުމެއް ތައްޔާރުކުރަންވާނެކަމާއި މިގޮތުން ތައްޔާރުކުރާއިރު ސްޕެސިފިކޭޝަން، ކުރެހުން، ބިލްސް އޮފް ކުއަންޓިޓީސް، ޑެލިވަރީ ނުވަތަ މަސައްކަތް ނިންމަންޖެހޭ ސްކެޑިއުލް، ޓަރމްސް އޮފް ރިފަރެންސް ހިމަނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

19. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދު 10.45 ގައި ބީލަންތައް އިވެލުއޭޓްކުރުމުގައި ބަލަންވާނީ، ބީލަން ފޯމުގައި ނުވަތަ މައުލޫމާތު ދިން ކަރުދާހުގައި ނުވަތަ އިޢުލާނުގައި އެ ބީލަމެއް އިވެލުއޭޓްކުރުމަށް ބުނެފައިވާ ގޮތާއި ކްރައިޓީރިއާ އެއްގޮތަށެވެ. އެނޫން ގޮތެއް ނުވަތަ ކްރައިޓީރިއާއެއް ބީލަންތައް އިވެލުއޭޓްކުރުމުގައި [illegible]. އަދި 10.46 ގައި އާންމުކޮށް [illegible] ބީލަންތަކާއި [illegible]

20. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާފައި [illegible] **[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]**[22] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

21. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (**[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]**) ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި[23] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު **[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]** ގެ ޤަޟިއްޔާގެ[24] [illegible] [illegible] (ށ) [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

[illegible] އިސްތިއުނާފު މައްސަލައާ ބެހޭގޮތުން

22. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (IUL)334/334/2016/67 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[22] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2005/HC-A/139 ގެ ޤަޟިއްޔާ.

[23] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/285 ގެ ޤަޟިއްޔާ.

[24] 2005/HC-A/139 ގެ ޤަޟިއްޔާ.

23. ބިޑް ފޯމުގެ 01 ވަނަ ބައިގެ 03 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "ކުލި އިތުރު ކުރެވޭނީ ފަހަރަކަށް ދައްކަމުންދާ ކުލީގެ 15% (ފަނަރަ އިންސައްތަ) އަށްވުރެ އިތުރު ނުކުރެވޭނެއެވެ.
> [illegible] ކުރި [illegible]."[25]

24. [illegible] ބިޑުގައި ކުލި ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

ފުރަތަމަ އަހަރުން ފެށިގެން 5 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މަހު ކުލީގެ ޖުމްލަ 30.000 (ތިރީސް ހާސް) ރުފިޔާއެވެ.

ހަވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 10 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މަހު ކުލީގެ ޖުމްލަ 35.000 (ތިރީސްފަސް ހާސް) ރުފިޔާއެވެ.

11 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 14 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މަހު ކުލީގެ ޖުމްލަ 40.000 (ސާޅީސް ހާސް) ރުފިޔާއެވެ.

15 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހުން ކުލީގެ ޖުމްލަ 65.000 (ފަސްދޮޅަސްފަސް ހާސް) ރުފިޔާއެވެ.

25. ބިޑް ހުށަހެޅިއިރު، ބިޑުގެ ކުލި [illegible] ކުއްޔަށްވުރެ 15% (ފަނަރަ އިންސައްތަ) [illegible]. އަދި ބިޑް ފޯމުގެ އެއްވަނަ ބައިގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި [illegible]

26. [illegible]

---

[25] 27 ނޮވެމްބަރު 2016 ގެ ބިޑް ޑޮކިއުމަންޓުގެ ކޮޕީ

[illegible] ވެއެވެ.

27. މިމައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި ވަނީ ޤާނޫނު [illegible] [illegible] ވެއެވެ. [illegible][26] ގެ 13 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][27] ގެ 17 ވަނަ [illegible] [illegible]

28. [illegible]

---

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2000

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

އަންނަކަމާއި އެހެންކަމުން، މި މާއްދާއަކީ ވަކި މަޤްސަދެއް ޙާސިލުކުރުމަށް ޓެކްސް ޤާނޫނުގައި ހިމެނިފައިވާ ސަބަބެއްކަމުގައި ތަފާތުކުރެވިފައިވެއެވެ.

29. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން އާންމުކުރި ޓެކްސް އޮފް ރިކުއެސްޓް އެކްސްޕްލެނޭޝަން ނޯޓް ބިލުގައިވާގޮތުން އުޅާން ހިލޭގެ ސަރވިސްގެ މަޤްޞަދުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެކްސްޕްލެނޭޝަން ނޯޓްގެ ފެންވަރު ފާހަގަކުރަމުން ވަކި ވިޔަފާރި އަދާކުރާގޮތުން ހިމެނިފައިވާ ސަބަބެއްކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެކަން ކަމެއްސިފަތް ސަރުކާރުގެ ގުޅުމުގެ ފުރުސަތު ވެސް ޓެކްސްޖޮނުން ދިޔައިވެއެވެ.[28] އަދި، ސަރުކާރު އުފުލިފައިވާ ސަބަބެއް އެސަބަބަށް ދިމާވާ ނުވާ ކަނޑަ ވިޔަކަން ވެސް ޓެކްސްގެ ފޯމު ހަރު އަދާ ސަބަބެއްކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިނުވާ ސަބަބާ ދިމާވުމަށް ޓެކްސް ދެނެގަތުމަށް ވަކި ގާއިމު ގުނަވެސް ވެސް އޮތަކަށް ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

30. ޓެކްސް ޤާނޫނުގެ އެއްވަނަ ބައިގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) އަކީ ޚައިރު ޑޮނޭޝަން މާއްދާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީފައިވަނީ ޕްލާޒާގެ ސަރވިސްޗާޖް ކަލިމައިގައި އެކްސްޕްލެނޭޝަން އުޅިފައިވާނެ އެހެރީން ދިގު ހާޒާގައި އުޅިފައިނުވެއެވެ. އެ މަޢުލޫމާތުގައި ސަރުކާރު އުފުލިފައިވާތީ، ކުރީ ދަރަޖައްޓެރީ ވަކި މުއައްސަސާތަކަށް ޓެކްސް ފަރުދުން ވަކިވަރަކަށް ޖެހުން ދިނުމަށް ވަރަށް ޓެކްސް ސަބަބު ޓެކްސް ވެސް ސަރުކާރުން ފާހަގަކޮށްފައިނުވާތީ ކުރީ ދަރަޖަކަމުގައި ވަކި މުއައްސަސާތަކަށް ޖެހުމަކަށް ދެކުމަކަށް ކުރީ ދަރަޖައިގެ ޓެކްސް ދަރަޖާ ފާހަގަކޮށް ފަހަރަކު ޖެހުމުން ވަކި ކަނޑަ ސަބަބަކަށް[29] ޓެކްސް ޤާނޫނުގެ އެއްވަނަ ބައިގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި ކުރި ޖެހުން ކަނޑައަޅާ ފަރަކަތް ދަރަޖާފައިވާ ކުރީގެ 15% (ފަނަރަ އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ޖެހުން ނަގާގެނަސްކަން ބެލެން މާއްދާއަކީ ޓެކްސް ދަރަޖާ ފަރާތުގެ ހިމެނުމުގައި ކަމުން ސަބަބު މިއްޔަން

---

[28] ޓެކްސް ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ 7 ގައި.
[29] ދައުލަތު ޤާނޫނު މައްސަލައިގެ ފުރުޞަތުގައި

[illegible] ކަމަށް[30] ވާތީ [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ކަމަށް[31] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] އެހެންކަމުން އެ ދަޢުވާ [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

31. [illegible] ޤާނޫނު[32] ގެ 13 [illegible] 17 [illegible]

---

[30] [illegible]

[31] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] 2014/HC-A/41 [illegible]

[32] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2000

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމާއެކު، ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ބިނާކޮށް، [illegible] އަތޮޅު [illegible] މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 25/H5C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުން ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ ތިން ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫން

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

(ރިޔާސަތު)